

Datum: 13 september 2012

Aanpassingen in het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2013 naar aanleiding van de consultatiereacties

Het ministerie van Financiën heeft in mei 2012 het Wijzigingsbesluit Financiële Markten 2013 geconsulteerd. Dit besluit wijzigt een aantal algemene maatregelen van bestuur die hun grondslag hebben in de Wet op het financieel toezicht. Voor een groot deel slaan de wijzigingen neer in het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (Bgfo).

Gedurende de consultatie van dit ontwerpbesluit zijn 103 reacties binnengekomen. De reacties waren onder andere afkomstig van de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), het Verbond van Verzekeraars, Dutch Fund and Asset Management Association (Dufas), Vereniging van Financieringsondernemingen (VFN), Adviseurs in Financiële Zekerheid (Adfiz), Organisatie van Financiële Dienstverleners (OvFD), Nederlandse Vereniging van Financieringsadviseurs (NVF), Vereniging Eigen Huis, Thuiswinkelorganisatie, Rabobank, ING, ABN AMRO, Obvion, de AFM en diverse andere (individuele) partijen waaronder bemiddelaars.

In dit document zal worden ingegaan op de belangrijkste wijzigingen die zijn doorgevoerd in het ontwerpbesluit naar aanleiding van de consultatiereacties. Technische en taalkundige aanpassingen worden niet besproken. Het is mogelijk dat er nog nadere wijzigingen zullen volgen naar aanleiding van de interdepartementale behandeling en het advies van de Raad van State.

In het hiernavolgende zullen de belangrijkste wijzigingen ten aanzien van de volgende onderwerpen worden besproken:

1. Nieuwe eisen aan vakbekwaamheid
2. Uitwerking van de bankierseed
3. Productontwikkelingsproces
4. Geschillenbeslechting
5. Transparantie aanbieders hypothecair krediet
6. Provisieverbod en transparantieverplichtingen
7. Clustermunitie

1. Vakbekwaamheid

Hierna worden de belangrijkste aanpassingen ten aanzien van vakbekwaamheid aangegeven. Deze aanpassingen hebben invloed op de beroepskwalificaties en de daarbij horende eind- en toetstermen. Het College Deskundigheid Financiële Dienstverlening (CDFD) is 26 juli gestart met de consultatie van de eind- en toetstermen van de herziene structuur Wft-vakbekwaamheid. De aanpassingen in het Bgfo zijn derhalve nog niet verwerkt in de nu ter consultatie voorliggende eind- en toetstermen. Marktpartijen dienen

daarom bij de beoordeling van de eind- en toetstermen rekening te houden met de nieuwe aanpassingen in het Bgfo.

De nieuwe vakbekwaamheidseisen zijn verplicht gesteld voor (klant)medewerkers die zich bezighouden met adviseren. Uit de consultatiereacties bleek dat de activiteit 'adviseren' niet duidelijk genoeg omschreven was. In de nota van toelichting zal meer aandacht worden besteed aan het verduidelijken van de term "adviseren". Daarbij wordt één op één aangesloten bij de bestaande Wft-definitie van "advies".

De diplomaplicht voor adviseurs in spaar- en betaalproducten wordt door veel marktpartijen als te bezwarend ervaren. In het oude vakbekwaamheidsbouwwerk werden deze personen vrijgesteld van de diplomaplicht Wft Basis op basis van artikel 41 van de Vrijstellingsregeling Wft. Deze vrijstelling zal in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk – gezien de bezwaren vanuit de markt - in stand blijven voor financiële dienstverleners voor zover zij zich bezighouden met het verlenen van financiële diensten met betrekking tot betaalrekeningen en spaarrekeningen met inbegrip van daaraan verbonden betaal- en spaarfaciliteiten. Tevens zal het diploma sparen en betalen qua naamgeving worden gewijzigd in het diploma Wft Basis. Het diploma Wft Basis blijft onderdeel van alle andere diploma's.

Een groot aantal marktpartijen gaf aan dat de huidige verplichtstelling van de module schade particulier aan medewerkers van zorgverzekeraars een te zware belasting is. Een van de bezwaren was dat de module schade particulier inhoudelijk erg ver af staat van de praktijk van de zorgverzekeraars. In de oude situatie werd dit door de zorgverzekeraars niet als een groot probleem ervaren aangezien de medewerkers ook via het bedrijfsvoeringsmodel konden voldoen aan de vakbekwaamheidseisen. Om bovenstaande redenen werd onder andere gepleit voor een aparte zorgmodule. Met het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk wordt er juist naar gestreefd het bouwwerk te laten bestaan uit minder Wft modules en geen uitzonderingsposities toe te kennen voor specifieke producten om versnippering te voorkomen. Er is toch voor gekozen een aparte module zorgverzekeringen te ontwikkelen vanwege het grote belang van zorgverzekeringen in zowel premievolume als aantal verzekerden. Daarnaast wordt met deze wijziging beoogd om medewerkers van zorgverzekeraars niet onnodig te belasten met niet ter zake doende kennis uit de module schade particulier en te waarborgen dat zij door het verplicht stellen van de module zorgverzekeringen beschikken over voor hen relevante kennis. Tegelijkertijd streven we ernaar de belasting voor personen die zowel over schade particulier als zorg adviseren niet onnodig te laten toenemen.

Uit de consultatiereacties bleek dat marktpartijen moeite hadden met de reikwijdte van artikel 8, waarin de gevolmachtigde agent en ondergevolmachtigde agent gedefinieerd wordt. Dit zal worden verduidelijkt door zowel in het artikel als in de nota van toelichting toe te voegen dat de diplomaplicht geldt voor de personen die de dagelijkse leiding hebben binnen de organisatie van de gevolmachtigde agent en ondergevolmachtigde agent.

In artikel 10 van het Bgfo is aangegeven met betrekking tot welke financiële producten geadviseerd mag worden indien de advisering wordt gecombineerd met het onderwerp waarvan men een diploma heeft. Nieuw is dat de adviseur consumptief krediet ook mag adviseren over overlijdensrisicoverzekeringen indien dit advies wordt gecombineerd met advies over consumptief krediet. Ook nieuw is dat de adviseur inkomen mag adviseren over ongevallenverzekeringen indien dit advies wordt gecombineerd met advies over inkomensverzekeringen.

In de consultatieteksten werd uitgegaan van periodes van drie jaar met daarbinnen een tijdspanne tussen de 18 en 36 maanden waarin een examen afgelegd dient te worden. Marktpartijen maakten bezwaar tegen de complexiteit en inflexibiliteit van dit voorstel.

Ook worden diplomahouders die snel aan hun Permanente Educatie (PE) willen voldoen niet tegemoet gekomen met dit voorstel indien zij eerder dan na 18 maanden hun PE willen behalen. Om het vakbekwaamheidsbouwwerk te vereenvoudigen en flexibel te houden is er voor gekozen de periodes van drie jaar te laten vervallen en te vervangen door een continue systeem met individuele intervallen van 36 maanden. Dit betekent dat een individuele diplomahouder pas uiterlijk 36 maanden later na het behalen van het initiële diploma of het vorige PE-examen met goed gevolg een PE examen hoeft te behalen. Daarnaast is tegemoet gekomen aan de wens om in een eigen gekozen tempo PE te behalen door de minimum periode van 18 maanden tussen examens te laten vervallen. Kennis over de laatste actuele ontwikkelingen wordt immers geborgd door het bedrijfsvoeringsmodel van de financiële onderneming.

Om tegemoet te komen aan de wens vanuit de markt is in het nieuwe vakbekwaamheidsbouwwerk bepaald dat een diploma zijn geldigheid niet kan verliezen. Een eenmaal behaalde diploma kan daarom niet meer vervallen. Naast het behalen van het vereiste diploma dient de medewerker periodiek door het halen van een PE examen aan te tonen op de hoogte te zijn van nieuwe ontwikkelingen. Wat blijft, is dat een medewerker die niet binnen 36 maanden met goed gevolg een examen aflegt, tot hij of zij het examen alsnog haalt, niet meer klanten mag adviseren op het vakgebied waarop hij of zij het PE examen niet heeft behaald. Tevens is het voor diplomahouders die niet binnen 36 maanden aan hun PE verplichting kunnen voldoen, mogelijk gemaakt een zogenaamde PE inhaalexamen te doen. Zo kan bijvoorbeeld een diplomahouder die er vijf jaar tussen uit is geweest aan zijn PE verplichting voldoen door een PE inhaalexamen met goed gevolg af te leggen. Zolang echter de diplomahouder niet aan zijn PE verplichting heeft voldaan, is hij niet bevoegd als adviserend klantmedewerker op te treden.

Uit de reacties bleek ook dat de overgangsregeling, beschreven in artikel 171, veel vragen oproept. In de toelichting zal de overgangsregeling worden verduidelijkt. Zo is bijvoorbeeld uitgelegd hoe bestaande diplomahouders middels het inhaalprogramma aan de nieuwe vakbekwaamheidseisen kunnen voldoen. Om de overgangstermijn te vereenvoudigen is ook gekozen om de PE periode 2011-2012 te verlengen tot en met 31 december 2013.

2. Uitwerking van de eed of belofte voor de financiële sector ("de bankierseed")

Verschillende partijen hebben gereageerd op de voornemens voor de invoering van een eed of belofte in de financiële sector. Bij brief aan de Tweede Kamer van 28 juni 2012 is een overzicht van de consultatiereacties gegeven, alsmede een analyse hiervan.^[1] In deze brief is aangegeven dat de reacties geen aanleiding hebben gegeven om de voorstellen inhoudelijk te wijzigen. Het overzicht uit de brief zal eveneens worden opgenomen in de nog in te voeren Regeling eed of belofte financiële sector.

Dit betekent dat:

- Met ingang van 1 januari 2013 alle medewerkers van alle financiële ondernemingen een eed of belofte moeten afleggen. Dit betreft ook personen werkzaam onder de verantwoordelijkheid van de onderneming (bijvoorbeeld gedetacheerden).
- Medewerkers die op 1 januari 2013 al werkzaam zijn moeten binnen 1 jaar na inwerkingtreding van de maatregel de eed of belofte afleggen.
- De eed of belofte moet worden ondertekend ten overstaan van een beleidsbepaler.
- Beleidsbepalers en commissarissen leggen de eed of belofte af ten overstaan van een persoon in een hogere functie.

^[1] Kamerstukken II 2011/12, 31 980, nr. 76.

- Personen die in het geheel losstaan van de kernactiviteiten van de onderneming hoeven geen eed of belofte af te leggen. Hierbij kan worden gedacht aan bijvoorbeeld een medewerker catering of receptionist.

3. Productontwikkelingsproces

Naar aanleiding van de consultatie is besloten het productontwikkelingsproces (artikel 32 van het Bgfo) niet van toepassing te verklaren op instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's), aangezien voor deze beleggingsinstellingen reeds strikte producteisen gelden (met name met betrekking tot het beleggingsbeleid). Deze producteisen zijn geharmoniseerd binnen de EU.

Om naar aanleiding van verschillende consultatiereacties, duidelijkheid te verschaffen over de effecten van de "review" verplichting uit artikel 32, derde lid, van het Bgfo is de nota van toelichting aangepast. Daarin is opgenomen dat niet wordt verwacht van de financiële onderneming dat "oude" financiële producten op elk moment in de toekomst aan de nieuwste inzichten voldoen. Echter het is wel van belang dat de financiële onderneming zicht heeft op de actualiteit en werking van de financiële producten die door haar worden aangeboden, of zijn samengesteld en in de markt verkrijgbaar worden gesteld. Ook de toelichting op artikel 32, vierde lid, van het Bgfo is verduidelijkt naar aanleiding van de consultatiereacties waarin werd gevraagd of een duur product tot een afbreuk van het belang van de cliënt leidt. In de toelichting is aangegeven dat de hoogte van de kosten van het financieel product niet direct een aanleiding hoeft te geven voor het oordeel dat sprake zou zijn van afbreuk aan het belang van de cliënt of begunstigde. De cliënt kan zelf beslissen om een duurder product af te nemen als hij dat wenst, zolang hij op de hoogte is van de kosten. Wanneer de kosten echter een zodanige invloed hebben op het resultaat van het financieel product dat de doelstelling van de cliënt niet, of niet op redelijke wijze kan worden bereikt, wordt in beginsel wel afbreuk gedaan aan het belang van de cliënt.

4. Geschillenbeslechting

Een aantal partijen heeft bezwaar gemaakt tegen het vereiste om schriftelijk te verwijzen naar de erkende geschilleninstantie bij afwijzing van de klacht en de schriftelijke ontvangstbevestiging. Partijen gaven aan ook veel uitingen van onvrede, oftewel klachten, mondeling af te doen. Om de procedure niet onnodig verder te formaliseren is er voor gekozen het schriftelijkheidsvereiste in artikel 43 van het besluit te laten vervallen. De ontvangstbevestiging is daarmee vormvrij. Voor de verwijzing naar de geschilleninstantie in artikel 42 van dit besluit geldt dat deze schriftelijk dient te gebeuren als de klacht ook schriftelijk wordt afgewezen. In andere gevallen is deze verwijzing vormvrij.

5. Transparantie aanbieders hypothecair krediet

Drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode doen van een aanbod

In de nota van toelichting is verduidelijkt dat de aanbieder van hypothecair krediet ten minste drie maanden voor het aflopen van de rentevastperiode een concreet aanbod voor de komende rentevastperiode dient te doen, waarbij de debetrentevoet bij minimaal drie rentevastperiodes, indien aangeboden, wordt aangegeven. In artikel 68b van het Bgfo is opgenomen dat deze verplichting geldt voor overeenkomsten inzake hypothecair krediet met een vaste debetrentevoet die aflopen na 1 april 2013.

Eensporig rentebeleid

Naar aanleiding van de consultatiereacties is in de toelichting bij artikel 81a verduidelijkt dat het risicoprofiel kan worden beïnvloed door de regio waar de woning is gelegen. Indien regionale verschillen daar aanleiding voor geven mag een verschillende debetrentevoet voor de desbetreffende regio's geoffreerd worden. Uiteraard moet deze debetrentevoet aan zowel nieuwe als bestaande klanten in de desbetreffende regio worden aangeboden.

Verschillende partijen hebben aangegeven dat kortingsacties mogelijk moeten blijven. In de nota van toelichting is opgenomen dat uiteraard verschillende debetrentevoeten voor verschillende vormen van hypothecair krediet en voor hypothecair krediet met verschillende rentevastperiodes kunnen worden gehanteerd. De debetrentevoet voor een aflossingsvrije hypotheek kan bijvoorbeeld afwijken van de debetrentevoet voor een annuïtaire hypotheek. Verder is verduidelijkt dat kortingen (eventueel van tijdelijke aard) op de debetrentevoet mogelijk zijn indien deze kortingen worden verleend aan zowel nieuwe als bestaande klanten (uitgaande van een vergelijkbaar risicoprofiel). Daarnaast kan een aanbieder van hypothecair krediet zijn werknemers of werknemers van een onderneming die behoort tot dezelfde groep korting verlenen op de debetrentevoet (als secundaire arbeidsvoorwaarde). Een aanbieder kan bovendien een overeenkomst aangaan met een bedrijf op grond waarvan werknemers van het bedrijf korting kunnen krijgen op de debetrentevoet indien zij een hypothecair krediet bij die aanbieder afsluiten of prolongeren. Tevens kan voor verschillende distributiekanaalen een andere debetrentevoet worden gehanteerd. Uiteraard mag dit niet leiden tot ongewenste sturing bij het adviseren van hypothecair krediet.

De beschreven situaties waarin korting kan worden verleend op de debetrentevoet mogen niet ten koste gaan van het uitgangspunt van het éénsporig rentebeleid, namelijk geen verschil maken in tarief tussen consumenten die voor het eerst een hypothecair krediet aangaan en consumenten die een hypothecair krediet prolongeren waarvan de rentevastperiode afloopt.

Kredietwaardigheidstoets

Verder is in artikel 115 van het Bgfo opgenomen dat bij ministeriële regeling de inkomenscriteria worden vastgesteld en de maximale hoogte van het hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning. Tevens is bepaald dat een aanbieder van hypothecair krediet de bij ministeriële regeling vastgestelde inkomenscriteria toepast bij de beoordeling van een aanvraag voor hypothecair krediet. Voorts dient een aanbieder van hypothecair krediet bij de beoordeling van de kredietaanvraag rekening te houden met het bij ministeriële regeling bepaalde maximale hypothecair krediet in verhouding tot de waarde van de woning (de zogenoemde "loan-to-value" ratio). De waarde van de woning kan blijken uit de koopovereenkomst, akte van levering, een veilingakte, koopsom of aannemingsom dan wel de kosten volgens de begroting van een bouwkundig bedrijf of taxatierapport. De maximale "loan-to-value" ratio zal met ingang van 1 januari 2013 jaarlijks in zes gelijke stappen van een procentpunt worden verlaagd tot honderd procent. Dit zal worden geregeld bij ministeriële regeling. Daarmee zal per 1 januari 2018 het niveau van honderd procent worden bereikt.

6. Provisieverbod en transparantieplichtingen

Reikwijdte provisieverbod

In verschillende consultatiereacties is opgemerkt dat in tegenstelling tot wat eerder aangekondigd was ten onrechte de brede categorie inkomensverzekeringen in de

reikwijdte van het provisieverbod is opgenomen. Naar aanleiding hiervan is het begrip inkomensverzekering vervangen door individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering. Van een individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering is sprake indien een natuurlijk persoon, zzp-er of directeur groot aandeelhouder, een arbeidsongeschiktheidsverzekering afsluit. Het provisieverbod is dus van toepassing inzake een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering of bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product.

Kennis en ervaring

Verschillende marktpartijen wezen er op dat het vaststellen van de kennis en ervaring van de consument of cliënt bij het beoordelen van de passendheid van overlijdensrisicoverzekeringen en uitvaartverzekeringen niet proportioneel is gelet op het simpele karakter van deze producten en het feit dat de adviesregels niet op uitvaartverzekeringen van toepassing zijn. Het vaststellen van de kennis en ervaring van de consument of cliënt is inderdaad niet opportuun aangezien het om eenvoudige producten gaat. Derhalve zijn overlijdensrisicoverzekeringen en uitvaartverzekeringen niet langer opgenomen in artikel 80e en hoeft een financieledienstverlener wanneer de consument deze producten wenst af te nemen zonder advies niet vast te stellen of de consument of cliënt over voldoende kennis en ervaring beschikt.

Daarnaast kwam in de consultatiereacties naar voren dat niet geheel duidelijk was dat wanneer meerdere financieledienstverleners betrokken zijn bij het verlenen van een financiële dienst via het zogenoemde "execution only" kanaal alleen de financieledienstverlener met het rechtstreekse klantcontact dient vast te stellen of de consument of cliënt over voldoende kennis en ervaring beschikt. Dit is verduidelijkt.

Uitzondering in artikel over provisieverbod aangaande betalingen tussen bemiddelaars

Er zijn in de consultatiereacties vragen gesteld over hoe de uitzondering in artikel 86c, tweede lid onderdeel c, waardoor betalingen van bemiddelaars voor dienstverlening aan andere (onder-)bemiddelaars mogelijk blijven.

De uitzondering moet beperkt worden geïnterpreteerd en geldt alleen voor betalingen van bemiddelaars die met de consument in contact staan aan bemiddelaars die door hen worden ingeschakeld. Het gaat erom dat een betaalstroom omhoog in de keten vanuit de consument gezien wel is toegestaan en een betaalstroom omlaag de keten in vanuit de aanbieder niet.

Dubbel betalen

Tevens zijn zorgen geuit over de mogelijkheid dat consumenten dubbel kunnen gaan betalen voor financiële dienstverlening. Dat zou het geval zijn als de financieledienstverlener voor financiële producten waarvoor hij al provisie van de aanbieder heeft ontvangen, na ingang van het provisieverbod kosten in rekening brengt bij de consument, zonder rekening te houden met de doorlopende provisie die hij al ontvangt.

Dienstverleningsdocument

Het artikel over het dienstverleningsdocument zal per 1 juli 2013 in werking treden. De AFM heeft aangegeven een generator beschikbaar te willen stellen aan marktpartijen om een dienstverleningsdocument te kunnen genereren. Omdat de generator en ook de uitwerking van de nadere regels nog niet gereed zijn op 1 januari, dient dit artikel later in werking te treden.

Dit doet niet af aan de verplichting voor financieel dienstverleners om transparant te zijn richting de consument over de aard en reikwijdte van de dienstverlening, de wijze waarop

de financiële dienstverlener wordt beloond, de kosten van de dienstverlening die de consument betaalt en de belangen van de financiële dienstverlener die van invloed kunnen zijn op de dienstverlening aan de consument (neergelegd in artikel 4:25b Wft). Alle betrokken financiële ondernemingen zullen dus wel per 1 januari 2013 de consument dienen te informeren over voornoemde onderwerpen.

Gespreide betaling advies- en distributiekosten

Een directe aanbieder dient straks net als een bemiddelaar en adviseur de advieskosten en distributiekosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering, uitvaartverzekering, of een bij ministeriële regeling aan te wijzen ander financieel product rechtstreeks in rekening te brengen bij de consument of, indien het een verzekering betreft, de cliënt.

In de praktijk betekent dit dat de directe aanbieder, bemiddelaar en adviseur voor de betaling van de dienstverlening met de consument of cliënt een betalingsregeling moet treffen als de consument of cliënt niet onmiddellijk kan of wil betalen. Indien de advies- en distributiekosten langer dan drie maanden gespreid kunnen worden betaald is er veelal sprake van een consumptief krediet.

Door diverse partijen is aangegeven dat het echter onwenselijk is dat de consument een consumptief krediet zou moeten sluiten om de advies- en distributiekosten gespreid te kunnen betalen.

Om te voorkomen dat consumenten voor het gespreid betalen van de advies- en distributiekosten een consumptief krediet af moeten sluiten, zal bij nota van wijziging bij Wijzigingswet financiële markten 2013 worden geregeld dat de Wft niet van toepassing is in bij algemene maatregel van bestuur te bepalen gevallen. De Wft zal niet van toepassing zijn op krediet zonder rente of andere kosten, dat door een financiële dienstverlener wordt verleend ten behoeve van de betaling van kosten gericht op het tot stand brengen van een overeenkomst met betrekking tot een betalingsbeschermer, complex product, hypothecair krediet, individuele arbeidsongeschiktheidsverzekering, overlijdensrisicoverzekering of uitvaartverzekering. In het Bgfo wordt bepaald dat indien de financiële dienstverlener adviseert de aflossing van het krediet ten behoeve van de advies- en distributiekosten over twee jaar mag worden gespreid. Deze beperkte termijn wordt voorgesteld om de uitzondering niet onnodig ruim te maken en het risico op overkreditering te minimaliseren. Voor de goede orde: een adviseur, bemiddelaar of aanbieder mag deze vorm van gespreide betaling bieden, maar hoeft dat uiteraard niet. Men mag ook betaling ineens verlangen.

Voor het aflossen van het krediet ten behoeve van de distributiekosten, waarbij niet tevens sprake is van advies, is geen maximumtermijn vastgesteld omdat het vaak gaat om relatief kleine bedragen. De betalingstermijn voor deze distributiekosten kan gelijk zijn aan de looptijd van het product. Overigens dient de consument of cliënt wel inzicht te hebben in de hoogte van de distributiekosten.

Nationaal Regime

Zoals eerder aangegeven zal dienstverlening onder het Nationaal regime onder het provisieverbod vallen. Het gaat dan om de financiële dienstverleners die tevens beleggingsdiensten verlenen onder artikel 11 van de Vrijstellingsregeling Wft. Het betreft in beginsel adviseurs of bemiddelaars die adviseren over beleggingsfondsen of orders ontvangen en doorgeven aan beleggingsfondsen met betrekking tot gecombineerde producten met een beleggingscomponent. Voorbeelden van dergelijke producten zijn effectenhypotheek, pensioenproducten en bankspaarproducten met een beleggingscomponent.

Hiertoe is in het Wijzigingsbesluit opgenomen dat artikel 86c (artikel waarin provisieverbod wordt geregeld) van overeenkomstige toepassing is op degene die, in combinatie met een complex product of een hypothecair krediet, beleggingsdiensten verleent als bedoeld in onderdeel a of d van de definitie van verlenen van een beleggingsdienst in artikel 1:1 van de Wft. De vrijstellingsregeling zal dienovereenkomstig worden aangepast.

Overgangsrecht

Enkele partijen verzochten om nadere uitleg te geven over het overgangrecht ten aanzien van het provisieverbod. Het provisieverbod zal gelden voor overeenkomsten die zijn aangegaan op of na inwerkingtreding van het provisieverbod. Voor de overeenkomsten die voor de datum van inwerkingtreding van het Wijzigingsbesluit zijn gesloten geldt dat de gemaakte afspraken tussen consumenten of cliënten en aanbieders, adviseurs of bemiddelaars niet zullen worden aangetast door de nieuwe provisieregels.

Voor de beloningsregels aangaande schadeverzekeringen en gevolmachtigde agenten blijft het overgangsrecht ongewijzigd, deze regels gelden voor overeenkomsten die zijn aangegaan op of na 1 januari 2012.

7. Verbod op investeringen in clusterunitie

Op grond van de consultatiereacties is een nieuw tweede lid ingevoegd waarmee de bepaling niet alleen van toepassing is op investeringen in een onderneming die zelf clusterunitie produceert, verkoopt of distribueert, maar ook op investeringen in een onderneming die voor meer dan de helft aandeelhouder is van een dergelijke onderneming. Zonder deze toevoeging zou de bepaling namelijk eenvoudig omzeild kunnen worden door een moederonderneming (holding) op te richten waarin geïnvesteerd kan worden en de aan clusterunitie gelieerde activiteiten te verplaatsen naar een (100 procent) dochteronderneming.

Daarnaast hebben de consultatiereacties geleid tot een verduidelijking of aanscherping van een aantal onderdelen uit de nota van toelichting. Zo is expliciet opgenomen dat de bepaling ook van toepassing is op bijkantoren van financiële ondernemingen in het buitenland, omdat de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsvoering in dat geval door het in Nederland gevestigde hoofdkantoor gedragen wordt. De zinsnede over adequate maatregelen is aangepast om te benadrukken dat het accent van de bepaling ligt op de te treffen voorzorgsmaatregelen. Kleinere wijzigingen betreffen onder meer een verduidelijking van de term "cruciale onderdelen" (er moet sprake zijn van een onderdeel dat essentieel is voor het functioneren van de clusterunitie) en de bevestiging dat een beroep op de uitzondering uit artikel 21a, derde lid, onderdeel c, door de toezichthouder geverifieerd moet kunnen worden.